

LBRIS

We know
books

MIHAI SANDU

SUB PODU' ÎNALT

- ROMAN -

TRITONIC

București - 2026

Mihai Sandu
SUB PODU' ÎNALT - roman

Copyright © Mihai Sandu
Copyright © TRITONIC 2026 pentru ediția prezentă.
Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacâzelor nr. 5, București
e-mail: editura@triton.ro
www.triton.ro
Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu
recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):
http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Colecția LIT.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SANDU, MIHAI

Sub Podu' Înalt : roman / Mihai Sandu. - București : Tritonic Books, 2026
ISBN 978-606-749-900-1

821.135.1

Coperta: Alexandra Bardan
DTP: Ioan Dorel Radu
Editor: Rebeca Cojocar
Comanda nr. LIT02 / 2026
Bun de tipar: Mai 2026
Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Cuprins

I.	Prolog – În orașu-n care plouă	7
II.	Niciodată n-am găsit un loc mai fericit cum e acasă... .	10
III.	Mi-e dor de zilele-n care eram un puști gras	19
IV.	Suntem o mare familie, ne-avem ca frații	23
V.	Vă dau voci de cartier, cu limbaj de cartier	28
VI.	E-o lume minunată în care veți găsi... ..	34
VII.	Încă mai poți să visezi... ..	47
VIII.	Nu te grăbi să o vezi... ..	53
IX.	Tot ce-am vrut a fost ca timpul să mai stea... ..	62
X.	Heppineishan	70
XI.	E primăvară, iarăși primăvară	84
XII.	Cântec pentru Țiți	91
XIII.	Fără tristeți ne-om despărți	98
XIV.	Astă seară voi fi stea... ..	104
XV.	Cocoșii negri cântară... ..	110
XVI.	Încă visez și nu cred c-aș putea/ Să uit copilăria mea ..	119
XVII.	Unde se termină visele, moartea respiră	139
XVIII.	Cu tălpile arse m-am ridicat/Și am încercat	143
XIX.	Au făcut copiii noștri dinți	149
XX.	Când viața e ca un castel de nisip	152
XXI.	Pe când se întâmplau basmele... ..	163

XXII. Dacă pozele-ar vorbi, amintirile ar fi vii	175
XXIII. Să ne minți doar din priviri, pentru ultima oară	185
XXIV. România, România, ale ale ale!	194
XXV. Hai să-ntindem hora mare hop-hop-cu-noi	207
XXVI. Am o presimțire că pățești ceva	227
XXVII. Copilărie, iartă-mă c-am vrut să fiu om mare	233
XXVIII. Poate e un drum greșit/ E-o poveste fără sfârșit	237
XXIX. După ani și ani mă voi întoarce... ..	246
XXX. Doar ochii mi-au rămas de copil	259
Epilog – Și atunci să nu uiți de inima ta... ..	262
ARGUMENT – De ce am scris Sub Podu` Înalt?	266
EXTRA – Muzica sufletelor noastre (în ordinea apariției în text) ...	269

I. Prolog – În orașu-n care plouă¹

E mai aproape pământul de marginea orașelor. Marile orașe ale prezentului au tendința să se ridice și să se tot ridice, ducând clădirile sticloase din centru mai aproape de cer și lăsând oamenii tot mai mult cu capul în nori. Acolo nu există nici timp și nici aer, nici cer curat și nici somn fără coșmaruri. Cu cât mai mare e orașul, cu atât centrul îi e mai departe de zare și de pământ, de viață...

Periferia, însă, e locul unde se nasc poveștile.

Poate pentru că aici copiii râd mai bine, deși au stomacul gol. Poate pentru că aici paharul cu apă păstrează răcoarea în gât și gustul de praf al pământului are urme de hrană. Sau poate pentru că la periferie, la marginea tuturor, orașul e cel mai aproape de infinit.

Ai stat vreodată să te gândești dacă are vreo logică poziționarea cartierelor sărace sau rău famate ale marilor orașe? Ai observat că de obicei, chipurile, nu sunt în nord, acolo unde sunt zonele de reședință pentru cei bogați? Și că parcă sună altfel când spui că ai crescut în Vest sau în Sud?

Când eram copil, țineam destul de mult la eticheta asta. Eu și ceilalți de-o vârstă cu mine eram din Vest și asta ne distingea cât se poate de clar de cei din Sud și mai ales de cei din Nord. Simțeam cu toată ființa mea că fiind de acolo, din Vest, era unul dintre lucrurile cele mai însemnate pentru construcția mea, o parte din fundația mea, chiar dacă nu știam exact ce presupune.

¹ Daniel Iancu – În orașu-n care plouă (Ion Minulescu, *Acuarelă*).

Poate că am vrut să descopăr că a fi copil într-un cartier mărginaș, murdar și subdezvoltat din vestul sau sud-vestul ori sudul sau sud-estul unui oraș mare înseamnă ceva. Că pământul nostru e mai plin de farmec, că cerul nostru are culori mai limpezi, că lacrimile noastre se amestecă mai bine cu râsul, cu praful și cu gunoiul de sub unghii.

Adevărul e că probabil cei din Sud gândeau la fel ca mine. Că cei din Nord se credeau și ei mai tari, mai șmecheri. Că poate și tu, acum, stai și te gândești că marginea ta, periferia murdară și plină de praf și farmec din orașul tău mare, era mai bună, mai aromată decât a altora.

Abia mai târziu am învățat că pământul ne trage la fel pe toți, indiferent de direcția cardinală a primilor pași în viață. Și poate, doar poate, că e mult mai ușor să simți pământul atunci când crești decât să îl vezi venind spre tine atunci când cazi. Dar astea au fost mai târziu, mult mai târziu – când viața nu mai avea gustul ăla de margine de infinit, de țigani care strigă după fiare vechi, de bătrâni care urlă că vând geamuri, de semințe sparte la nesfârșit pe lângă chioșcuri de cartier cu miros de zahăr și făină.

Orașul meu nu a fost niciodată foarte mare, deși nu era nici din categoria orașelor mici și cochete de la munte. Ridicat peste zăcăminte bogate altădată, de petrol, orașul meu avea rafinării, un muzeu al ceasului vechi și cu pereții scorojiți, un palat al telegrafului și unul al culturii.

Avea fabrici și uzine și alte și alte rafinării – mult, mult mai multe decât punctele cardinale. Plin de poluare și totuși cu farmecul lui, plin de gunoaie și totuși cu piețele mirosind atât de tare a zarzavaturi proaspete, cu o istorie plină de republici și de teatru și cu multe nume de oameni pe tăblițele străzilor – orașul ăsta, cu ploaia lui de legendă, emana o lumină caldă și ruginie, ca și cum era făcut să rămână agățat de trecut și cu prea puțin viitor. Și poate

că mă simt și eu mai bine privindu-l așa cum o fac acum, ușor peste umăr și simțindu-i mirosul în spate, deși încă e aici, lângă mine, la o oră-două distanță. De ce? Pentru că, privindu-l așa, îl pot urca într-o legendă urbană cu periferii și copilării fericite.

Îmi vine să închid ochii și să mă caut stând acolo, pe marginea apusului, într-o margine de oraș și pe un picior de zare.

Îmi vine să îmi amintesc, mie, celui de azi, cum pentru un alt eu, pierdut deja într-o ceață stufoasă, pentru mine cel de-o șchioapă, orașul ăsta nici prea mare, nici prea mic, plin de poluare și destul de urât, cu periferia atât de aproape de veșnicie, însemna totul...

II. Niciodată n-am găsit un loc mai fericit cum e acasă...²

Nici nu mai știu câți ani aveam. Se prea poate să fi fost înainte să plec la școală ori la grădiniță. Poate că era în vremea serilor de 5 decembrie, când adormeam lângă ușa de la intrare așteptându-l pe Moș Nicolae. Se prea poate să fi fost înainte de a mă înghiți pe mine însumi sau de momentul în care am despicat într-un final burta monștrilor și m-am putut gândi la aripi.

În fond, sunt prea puține lucruri de atunci de care mai sunt sigur azi, când încerc să scormonesc în spatele amintirilor. Aud voci de copil cum îmi ung sufletul și urlete ce răzbat dincolo de timp, ca și cum cineva ar mai muri din când în când cu fiecare vis de atunci pe care vreau să îl pun pe hârtie. Simt miros de ardei copti, de vinete coapte și de porumb fiert și gust de pâine cu zahăr înfulecată în fugă și mă dor genunchii când încă mai cad, o dată și înc-o dată, jucându-mă de-a v-ați ascunselea, sau, cum îi spuneam noi, pititea, în fața blocului. Parcă le simți și tu acum, nu-i așa?...

Am copilărit într-o zonă mică și înghesuită de la periferia de vest a orașului. Stăteam într-un apartament mic, cu două camere, într-un bloc cu patru etaje dincolo de care mai erau doar burlanele cu apă caldă, șina de cale ferată și prima fabrică de Coca-Cola din colțul ăsta de Europă. Acolo a început infinitul pentru mine. În spatele blocului gri cu patru etaje și culoare de ciment de unde vedeam apusul

colorând instalațiile fabricii de suc și dincolo de care puteam vedea tot cerul. Pe străzile înguste pe care băteam mingea și în subsolurile de bloc unde mă ascundeam de prieteni.

Dacă mă întreba cineva de unde sunt, știam să le spun că stau la Podu' Înalt. Așa îi spuneau toți și cred că tot așa i se zice și azi.

Avea ca punct de referință un pod – nu chiar atât de înalt, poate că nici măcar un pod în adevăratul sens al cuvântului. Îngust și cu țevi arcuite pe marginea lui, marca locul pe unde trecea trenul pe deasupra străzii și arăta ca o poartă veche, provincială, de oraș poluat. Dincolo de el, strada se lățea și devenea șosea, iar mașinile treceau pe lângă fabrici și urcau pe șoseaua de centură, pe variantă, cum îi ziceau tații noștri.

De câte ori trec astăzi pe acolo mă gândesc la podul acela. Stupid de îngust și înalt doar cu numele, a susținut atâtea trenuri cu încărcături diverse și nu s-a prăbușit. Mă uit la el și mă gândesc că azi, orice pod ca ăla ar cădea repede și ar aduce televiziuni, amenzi și demiteri. Asta dacă ar primi vreodată autorizația de construire sau avizul de funcționare.

Însă atunci, Podu' Înalt era mare, era înalt și era imposibil să cadă.

Sau, poate, erau oamenii mai mici și țineau pământul mai aproape...

Închipuie-ți-l numai!

Ce impresie îmi lăsa când așteptam autobuzul în stația din apropiere și mă uitam cu gura căscată la țevile groase cu apă caldă ce se arcuiău perfect ca să ia forma podului! Sau cum se simțea căldura degajată de țevile acelea când treceam pe sub ele iarna, suit pe sania trasă de tata când mă ducea în plimbare pe platoul fabricii de Coca-Cola sau pe poteca îngustă și mărginită de măcăciuni ce ducea spre

² Compact – Toate vor trece

fabrica de mobilă din apropiere. Mi se părea că prin țevile alea curg vise și că acolo, la marginea mea de veșnicie, cresc mobila și sticlele cu suc acidulat, dulce și negru pentru toată planeta...

Ca să înțelegi cum arăta cartierul de vest al orașului meu trebuie să mergi în orice cartier mărginaș al unui oraș industrial dintr-un stat din Europa de Est modernizat în epoca comunistă. Ai să vezi blocuri urâte, mici și scunde, cu patru etaje, cu balcoane ridicole decorate cu fier forjat și geamuri de sus până jos, cu niște găuri pătrate în loc de ferestre la baie ce creau impresia unor mici faguri de miere. Toate construite de comuniști pentru a-i caza pe muncitorii de pe diferite șantiere împreună cu familiile lor. Toate cu câte o grădină minusculă în fața blocului, cu scări înguste cu balustradă, fără coridoare și spații între apartamente și cu luminile funcționând numai când și când pe palier. Toate băgate unul într-altul, cu străzi abia deslușite și pline de mașini vechi parcate pe margini, cu câte o bară pentru bățut covoarele ce semăna cu o poartă de fotbal strecurată printre ele și câte o ghenă de gunoi comună, mare și turnată din metal gros, cu o formă ce aducea a trapez și care amesteca mirosul de gunoi cu cel al mâncării gătită simultan în zeci de apartamente.

Aproape că îmi vine în minte un film american făcut prin 2004, o comedie tâmpită și ușoară, care închipuia, culmea, Bratislava ca pe un morman de blocuri de genul ăsta și de gunoi, unde câinii stăteau cu mâini de oameni în bot. O exagerare mai mare nici că se putea! Însă blocurile din filmul ăla erau identice cu cele în jurul cărora am crescut eu, la mai bine de o mie de kilometri mai la est de Bratislava, în zone care în urmă cu niște decenii erau uitate de lumea civilizată a Occidentului...

Am crescut cu mirosul mâncării vecinilor în nări, cu hainele pline de fum de la țigările lu' taică-meu, cu genunchii plini de sânge de la julturi și cu geamurile lovite de pietricele de vecinii de-o vârstă cu mine care mă chemau la joacă. Cu urletele ăloră mai mari când juca naționala României, cu râgâieli de bere scoase de burtoșii din fața scării și cu hainele pline de găuri și de mâzgălituri cu pixul. Și am crescut frumos și fericit...

Venise decembrie și mă pregăteam să-l aștept pe Moș Nicolae, tot sperând că de data asta nu va reuși să mă păcălească venind fie când mă apucau nevoile, fie când mă lua somnul așteptându-l pe un scăunel în fața ușii de la intrare, ori când mă trimitea mama să iau pâine de la magazinul din colț. Trecuseră ani buni de când tot speram să-l surprind pe Moșu' și să-i spun tot ce aveam pe suflet. Și parcă simțeam, cumva, că acela urma să fie anul meu, că atunci chiar aveam să îl cunosc în carne și oase.

Pe Moș Crăciun îl tot văzusem, mai ales în ultimii ani, de când începusem grădinița și, puțin mai târziu, școala. Venea pe la serbările de Crăciun și mă ținea în brațe ca să fac cu mâna la poze și să am ce vedea în fotografii decolorate din albumul uitat azi într-un sertar de birou. Ba chiar mă amuzasem de câteva ori de tata că nu reușise să îl prindă și el pe „moșu'” pentru că plecase cu câteva minute înainte afară ca să tragă o țigară puturoasă...

Pe Nicolae, însă, fratele mai mic al lui Crăciun, nu l-am prins niciodată. Asta deși mă pregăteam cu săptămânile înainte de venirea momentului cadourilor în ghete și mă tot puneam pe un scăunel lângă ușa de la intrare și nu mă dădeam nici mort dus de acolo. Doar adormit, eventual. Totul până în seara aia învăluită în ceață și miros de praf când l-am așteptat pentru ultima oară...

Am ieșit, ca aproape în fiecare seară, la joacă cu prietenii din cartier, pe când abia se pregătea să se lase întunericul. Erau aproape toți pe afară și primii fulgi de nea care căzuseră cu câteva zile înainte încă mai creau condițiile pentru o mini-bătaie cu bulgări de zăpadă. Am țâșnit din scară entuziasmat și visător, cu gândul la sărbătorile de iarnă și dornic să abordez cu prietenii și vecinii de bloc subiectul îndelung așteptat al cadourilor.

– Hei, încep eu trăgând de fularul pe care mi-l îngheșuise maică-mea în jurul gurii. Hai, băi, să ne batem cu zăpadă!

– Iac! vine o replică de la una din fetele de pe scară. Tu nu vezi că-i murdară?.

– Da, intervine alta. Mai bine stăm pe aici să ne jucăm altceva.

Abia atunci am observat fetele care se uitau la mine de pe gardul jos, metalic, ce despărțea o mică grădină de flori din fața blocului de trotuar. Stăteau amândouă acolo și își bălângăneau picioarele întruna. Cât era ziua de lungă, cineva stătea pe barele alea urâte și mult prea subțiri și dădea din picioare fără oprire.

Stăteam și spărgeam semințe sau pleoscăiam bomboane? Dădeam din picioare pe bara de metal.

Ne jucam Flori, fete sau băieți? Atârnam pe bară și dădeam din picioare.

Povesteam ce înjurături mai auzisem la ăia de la scările de dincolo? Ne urcam pe bară și bălângăneam picioarele.

– Unde-i Andi? întreb eu căutându-l cu privirea pe prietenul meu cel mai bun, vecin de etaj cu mine.

– Uite-l colo, îmi răspunde prima fată. Bate mingea.

Anda – vecina de la etaju' patru, cu părul negru și tenul atât de deschis că mă gândeam deseori că a fost scăpată de mama ei într-o găleată imensă cu lapte.

Andi, Andaș și cu mine eram de aceeași vârstă. La fel mai era și Dana, cealaltă fată care dădea din picioare suită pe marginea rece a gardulețului de metal. Așa stăteau lucrurile pe acolo. Eram patru copii de aceeași vârstă doar pe scara noastră. Plus Gelu, unu' cu un an mai mare, încă o fată, Sabina, cu vreo trei ani în plus, și o alta, Diandra, cu trei ani mai mică. La care se adăuga și frate-miu, cu cinci ani mai mic. Dar, bine, ăsta și încă vreo doi ca el erau prea mici pe vremea aia ca să înțeleagă mare lucru.

Dacă stau bine să mă gândesc, pe vremea aceea nici eu nu înțelegeam prea multe. Nu încă... Asta deși noi, ăștia mai mari, ne credeam șmecheri pe lângă ăia mai mici, la fel cum unii mai mari decât noi nu dădeau doi bani pe noi.

Erau două scări de bloc în vagonul nostru gri cu patru etaje, lipite de alte două ale blocului construit în continuare. Fiecare era ticsită cu copii. Mulți născuți în 1990 sau 1991, când țara noastră se eliberase deja de sub jugul comunist, declanșând o explozie de bucurie pe care părinții noștri o finalizaseră în pat. Bag de seamă că i-a tot ținut bairamul ăsta și în următorii ani, că așa le stătea frumos familiilor pe atunci, să nu piardă timpul și să nu rămână în urma vecinilor, mai ales că lucrurile erau atât de roz, în sfârșit, la noi în țară. Evident, am ajuns să înțeleg toate astea mult mai târziu și la fel au făcut-o, de fapt, mai toți copiii și părinții din vremea aia...

– Băi, strig eu către Andi când ajung în dreptul lui. V-ați apucat să vă jucați fără mine?

Andi bătea mingea așa cum o făceam cu toții, direct pe stradă, singurul loc în care aveam cât de cât loc să ne desfășurăm. Asta atunci, că eram și noi mici. Mai târziu, străduța aia nu ne-ar fi fost de ajuns nici pentru un șut.

Și nu doar strada. Mingea aia era oribilă, dintr-un cauciuc tare și nesuferit, cum n-am mai văzut de ani buni,

cu niște mici găurele pe suprafață care aproape că imitau forma unei mingi de golf. Pe vremea aceea, doar astfel de mingi se găseau pentru un fotbal cât de cât ca lumea. Asta pentru că alternativa consta în niște mingi ușoare, strămbe, dintr-un plastic subțire, cu care noi, deja pe la 9–10 ani, ziceam că se mai joacă doar copiii mici. Că, de!, noi eram deja mari...

Ei bine, indiferent cât de tare le umflai, mingile alea erau prăpăd pentru mâini, picioare, cap și piele. Erau atât de tari și de greoaie că te dureau picioarele la fiecare lovitură, iar dacă te apărai de o minge din aia ajungeai să regreți instantaneu că ai pus mâna la înaintare – atât de tare pliciuia pielea și atât de mult îți dădea degetele peste cap că trosneau toate oasele și-ți mai învinețea și unghiile!

Cu o astfel de minge se juca Andi acum, dându-și pase cu Gelu de la etajul trei, vestit pentru loviturile lui cu piciorul stâng.

– Păi ce? Îmi aruncă replica Andi și dă un șut la minge. Am aruncat cu pietre în geam la tine și repede a ieșit măică-ta să ne certe că spargem geamul. Hai! Treci la mijloc! Ai venit ultimul, deci tu ești măgaru`.

Și înainte să apuc să zic ceva, aruncă mingea peste mine înspre Gelu, iar eu încep să alerg de la unul la altul, încercând din răspuțeri să prind mingea și să nu mai fiu măgar.

– Ia zi, mă, grasule, îmi zice Gelu dintr-odată. Ce ți-au luat ai tăi?

– Să-mi ia ai mei? Întreb eu surprins. Ce să-mi ia ei, că doar n-o fi ziua mea?!

– Hai, mă, termină-te! vine replica. De Moș Nicolae.

– Păi, rânjesc eu. Mai stau puțin cu voi și merg să-l aștept pe hol. Am mâncat cinci ciocolate mai devreme. Anul ăsta, fie ce-o fi, nu mai adorm și tot îl văd!

– Bine, mă prostule! insistă Gelu. Fă tu așa și-o s-ajungi să-l vezi pe taică-tu cum umblă la ghetete. De fapt, cred că deja ai ceva pus lângă ghetete.

Începe să râdă făcându-i semn cu ochiul lui Andi, care rânjește cu subînțeles și privirea fixată pe mine.

– Cum? Încep eu și reușesc într-un final să prind mingea. A trecut pe lângă mine acu`? Nu-mi spune că iar l-am ratat!

– Bă, da` tu chiar ești prost, îl aud pe Andi. Da` prost rău de tot! Ce moș visezi mă, tu nu știi că-s părinții?

– Du-te mă de-aici! mă revolt instantaneu și dau cu mingea în el cu toată forța. N-are cum!

– A, da?! Atunci cum de l-am văzut pe taică-tu dându-se jos din mașină mai devreme cu ditamai cutia de Monopoly în mână?

– Du-te dracu`! zic cu frica deja furișându-mi-se în stomac și folosind cuvântul ăla interzis pe care-l auzisem de atâtea ori la cei mari. Lasă că vă spun lu` moșu` când îl văd!

– N-ai decât, zic la unison cei doi și încep să râdă arătându-mă cu degetul și antrenând și fetele într-o mică batjocură de grup.

Am dat năvală pe scară, am urcat într-un suflet până la primul etaj și am bufnit pe ușă exact când tata așeza cu grijă cutia de Monopoly lângă ghetetele mele aranjate frumos și în care mai strecurase și un ou Kinder...

Atunci a murit primul vis. S-a spart primul pahar plin cu inocență și eu l-am privit cum se face țândări și nu am mai avut ce face. A durut teribil, așa cum doare orice ajunge să crească și cred că încă mai doare urma lăsată în suflet. Și de atunci... a tot început să doară...

Așa eram eu. Mai fraier și mai visător, ținând cu dinții de copilărie și de lumea mea, de lumea plină de culori ce îmi ieșea tot timpul din cap și de care cred că nu am vrut